

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ЗДОРОВ'Я 2018 р.

«ЗАГАЛЬНЕ ОХОПЛЕННЯ ПОСЛУГАМИ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я – ДЛЯ ВСІХ І ВСЮДИ»

Київ 2018

МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ЗДОРОВ'Я 2018 р.

**«ЗАГАЛЬНЕ ОХОПЛЕННЯ ПОСЛУГАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я – ДЛЯ
ВСІХ І ВСЮДИ»**

MATERIALS OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE DEVOTED TO THE WORLD HEALTH DAY 2018

«UNIVERSAL HEALTH COVERAGE: EVERYONE, EVERYWHERE»

5-6 квітня 2018 р., м. Київ

April 5-6, 2018, Kyiv

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2018 р., який присвячено загальному охопленню послугами охорони здоров'я та 70-річчю ВООЗ і проводиться під гаслом: загальне охоплення послугами охорони здоров'я – для всіх і всюди (Київ, 05-06 квітня 2018 р.). – К., 2018. – 241 с.

У матеріалах щорічної науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я, який у 2018 р. присвячено загальному охопленню послугами охорони здоров'я та 70-річчю ВООЗ і проводиться під гаслом: загальне охоплення послугами охорони здоров'я – для всіх і всюди, висвітлено актуальні питання доступності для населення послуг охорони здоров'я і захисту від фінансових ризиків внаслідок їх оплати, якості медичної допомоги. Розкрито сучасні тенденції здоров'я населення, розвитку системи громадського здоров'я, проблеми медичної освіти. Охарактеризовано показники діяльності медичної сфери та стратегічні пріоритети розвитку охорони здоров'я в контексті євроінтеграції.

Вельмишановні учасники конференції!

Від імені університетської спільноти щиро вітаю Вас з відкриттям Міжнародного науково-практичного форуму з нагоди Всесвітнього дня здоров'я 2018 р. в стінах одного з найстаріших вищих навчальних закладів України!

Наше цьогорічне наукове зібрання ставить за мету всебічний розгляд надзвичайно важливої проблеми сучасності – забезпечення населення доступними послугами охорони здоров'я без фінансових труднощів у зв'язку з їх оплатою. Саме цю проблему визначено темою Всесвітнього дня здоров'я 2018 року, який проходить під гаслом: загальне охоплення послугами охорони здоров'я – для всіх і всюди.

ВООЗ наголошує на широкому обговоренні даної проблеми, оскільки сьогодні в багатьох країнах світу спостерігається обмежений доступ до послуг охорони здоров'я для певних груп населення. Плата за такі послуги часто буває непомірно великою, що змушує людей вибирати між медичною допомогою і іншими базовими послугами, відтерміновувати лікування чи переживати фінансову скруту.

Надзвичайно важливо, що розгляд питань забезпечення доступності послуг охорони здоров'я та фінансового захисту населення відбуватиметься в потужному науково-експертному середовищі, за участю представників профільного комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, відомих наукових шкіл Національної академії медичних наук України. Традиційно нашим партнером виступає Бюро ВООЗ в Україні. В роботі форуму беруть участь зарубіжні гості з провідних науково-освітніх закладів Європи та США.

Усіх нас об'єднало прагнення сприяти вирішенню пріоритетної проблеми – забезпечення населення доступною і якісною медичною допомогою без фінансових ризиків, включаючи зміцнення здоров'я, профілактику, діагностику і лікування, реабілітацію, паліативну допомогу.

Успішне комплексне вирішення питань загального охоплення послугами охорони здоров'я передбачає необхідність удосконалення багатьох складових системи охорони здоров'я, у т.ч. первинної та спеціалізованої медичної допомоги, механізмів фінансового захисту, кадрового забезпечення, забезпечення ліками, а також визнання важливої ролі інших причетних секторів суспільства.

Саме тому програмою конференції передбачено розгляд питань загального охоплення з позицій комплексного підходу впродовж всього життєвого циклу, за участю науковців і практиків різних фахів, у т.ч. фахівців загальної практики-сімейної медицини, педіатрів, інфекціоністів, геронтологів, фармакологів, спеціалістів громадського здоров'я, менеджерів, фахівців соціальної сфери, представників пацієнтських організацій тощо.

Обговорення різнобічних проблем загального охоплення послугами охорони здоров'я у контексті рекомендованих ВООЗ стратегій сприятиме посиленню доказової бази, обґрунтуванню перспективних шляхів їх вирішення.

Конференція з нагоди Всесвітнього дня здоров'я є свідченням наших прагнень спільними зусиллями сприяти вирішенню глобальних проблем здоров'я населення з урахуванням сучасних тенденцій.

Бажаю учасникам конференції успішної роботи, генерації нових ідей в контекст вирішення актуальної проблеми загального охоплення послугами охорони здоров'я!

припадає як мінімум один не діагностований. Тому, така стрімка поширеність захворювання на ЦД вимагає нових підходів та залучення всіх ресурсів для втілення стратегії профілактики ХНІЗ.

В реалізації сучасної стратегії необхідно задіяти всі можливі ланки, що можуть вплинути на фактори ризику.

Складна епідеміологічна ситуація в Україні спонукає звернути увагу на фармацевтичний сектор і використовувати аптечні заклади для вирішення як глобальної проблеми профілактики, так і проблем конкретних хворих. Враховуючи довіру населення до аптечних закладів та велику кількість відвідувачів, аптека може не тільки забезпечувати належні фармацевтичні послуги, а й стати просвітницькими центрами для населення і безпосередньо для хворих на ЦД.

Роль фармацевтичного працівника в профілактиці ЦД має включати: пропаганду й консультування зі здорового способу життя; участь в соціальних акціях й освітніх програмах, спрямованих на зниження чинників ризику (ожиріння, шкідливі звички тощо); проведення скринінгу на ЦД, для своєчасної діагностики і початку лікування.

Ці заходи спрямовані на поліпшення свідомого ставлення населення до свого здоров'я та підвищення обізнаності щодо ЦД, що позначиться на більш ранній діагностиці нових випадків ЦД.

Роль провізора (фармацевта) в профілактиці ускладнень ЦД може включати його залучення до роботи команди діабетологічної допомоги та ознайомлення хворих на ЦД й членів їхніх сімей з питань: медикаментозної терапії; побічної дії та взаємодії ліків; самоконтролю; дієтичного харчування; догляду за стопами. Необхідно акцентувати пацієнтам на важливості контролю спеціалістами мультидисциплінарної команди діабетологічної допомоги та необхідності негайного повідомлення одночасно ендокринолога та інших лікарів діабетологічної команди (офтальмолога, педіатра, нефролога, кардіолога, хірурга) щодо проблем (ускладнень), що виникають.

Фармацевтичні працівники повинні інтегрувати свої дії з існуючими місцевими, регіональними і національними планами і співпрацювати не тільки з місцевою командою діабетологів, а й із товариством хворих на ЦД та іншими партнерами і організаціями, що працюють в цієї галузі. Доцільно інформувати населення про громадські діабетичні організації, телефони «гарячих ліній» щодо питань, пов'язаних з ЦД, та адреси шкіл навчання пацієнтів самоконтролю. Дану інформацію розмішують в аптеці в «Куточку покупця» (інформації для населення). Провізор (фармацевт) повинен переконатися в тому, що клієнти його аптеки проінформовані про існування діабетичних товариств і переваги, які вони отримують, беручи участь в громадських об'єднаннях.

Таким чином, враховуючи те, що в Україні кількість аптек на душу населення є однією найбільших в Європі, сучасну стратегію щодо профілактики ХНІЗ цілком ефективно можуть виконувати фармацевтичні працівники. Просвітницька робота аптек щодо зниження факторів ризику, які викликають ХНІЗ, має стати стандартом надання фармацевтичних послуг.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У РЕЖИМАХ ПОВСЯКДЕННОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕНОЇ ГОТОВНОСТІ, ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК СТАБІЛЬНОЇ ЇХ РОБОТИ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

¹Гризовський А.М., ²Волянський П.Б., ¹Стополянський О.В., ¹Дема О.В.,
¹Ізгородінок К.Ю., ²Єременко С.А., ¹Бойко Ю.М., ¹Калашченко С.І., ¹Шевчук К.В.
¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
²Інститут державного управління у сфері цивільного захисту, м. Київ, Україна

У цьому світі спостерігається стійка тенденція до зростання частоти надзвичайних ситуацій (НС) різного характеру і рівня. Не остання роль у виникненні наслідків НС належить закладам охорони здоров'я (ЗОЗ), які надають кваліфіковану та спеціалізовану медичну допомогу постраждалим.

До загальних завдань ЗОЗ з попередження виникнення і ліквідації медико-санітарних наслідків НС належать: 1) прогнозування медико-санітарної обстановки та її оцінка при виникненні НС; 2) організація заходів щодо підготовки ЗОЗ до роботи в умовах НС; 3) планування роботи ЗОЗ у НС; 4) організація захисту персоналу ЗОЗ і матеріальних засобів від впливу вражаючих факторів НС; 5) підвищення стійкості функціонування ЗОЗ в умовах НС.

Для забезпечення планової, цілеспрямованої підготовки ЗОЗ до роботи в НС формується завдання, у якому коротко викладається прогнозована обстановка в межах території при виникненні НС. У завданні визначається, які медичні формування і з яким терміном готовності будуть задіяні при ліквідації НС, порядок їх забезпечення медичним та іншим обладнанням, а також транспортом.

Залежно від існуючої або прогнозованої обстановки щодо НС у ЗОЗ може бути встановлений один з чотирьох режимів функціонування об'єктової ланки єдиної державної системи цивільного захисту, а саме: режим повсякденного функціонування, режим підвищеної готовності, режим надзвичайної ситуації, режим надзвичайного стану. Режими встановлюються органами виконавчої влади.

У режимі повсякденної діяльності у ЗОЗ вирішуються організаційні питання надання медичної допомоги при прогнозованих НС, організується підготовка і перепідготовка посадових осіб адміністрації закладу та медичного персоналу ЗОЗ. Проводиться санітарно-освітня робота серед допоміжного персоналу ЗОЗ та населення. Здійснюються заходи щодо підготовки ЗОЗ до стабільної роботи в умовах, зокрема проводяться тематичні тренінги та навчання. В межах ЗОЗ впроваджуються заходи з попередження НС.

З урахуванням профілю ЗОЗ після аналізу його можливостей, встановлюється термін готовності ЗОЗ до прийому постраждалих, структуру нозологічних форм, з якими може працювати ЗОЗ, обсяг медичної допомоги та ліжко-фонд, який може бути задіяний в ЗОЗ, порядок евакуації постраждалих.

Для організації і проведення цих заходів у ЗОЗ формується об'єктова комісія з питань НС, яку очолює головний лікар або його заступник з лікувальної роботи.

У режимі підвищеної готовності при загрозі виникнення НС в ЗОЗ, здійснюються наступні заходи: оповіщення і збір персоналу лікарні; проведення заходів по зменшенню загрози виникнення НС або максимального зниження наслідків можливого негативного ефекту; введення цілодобового чергування керівного складу; встановлення постійного спостереження за станом навколишнього середовища, уточнення порядку роботи постів спостереження, видача засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної та хімічної розвідки; підготовка ЗОЗ до прийому постраждалих; прогнозування можливої обстановки на території лікарні; перевірка готовності органів управління і лікарсько-сестринських бригад до надання медичної допомоги постраждалим у зонах НС і медичного обслуговування населення у місцях його проживання або посередження; посилення контролю за дотриманням правил протипожежної безпеки на об'єкті і готовністю ланок пожежогасіння; підвищення захисту лікарні від уражуючих чинників НС; перевірка готовності сил і засобів лікарні до евакуації у безпечне місце; перевірка знань медичного персоналу щодо особливостей патології ураження можливими чинниками очікуваної НС.

Таким чином, вирішальним для діяльності ЗОЗ в режимі надзвичайного стану та воєнного стану є якість проведення всіх заходів передбачених до виконання у режимах повсякденного функціонування та підвищеної готовності для формування готовності та стійкості функціонування лікувально-профілактичних закладів, забезпечення своєчасності і ефективності екстреної медичної допомоги постраждалому населенню.

збільшенням продукції клітин моноцитарно-макрофагального ряду (IL-1, TNF- α , IL-6 та IL-4).

Для оздоровлення умов праці і недопущення несприятливих змін в стані здоров'я операторів запропоновані такі рекомендації. Оскільки більш високі концентрації рееструвались в процесі надтонкого помелу, при ручних операціях (завантаження сировини, вивантаження готової продукції), доцільно рекомендувати герметизацію установки з процесу високоенергетичної механоактивації, механізацію технологічного процесу та вдосконалення технічних рішень місцевої витяжної вентиляції на робочих місцях операторів.

Врахувати виявлені недоліки при проектуванні повномасштабного промислового виробництва. Обмежити вміст наночастинок в повітрі робочої зони, встановити орієнтовно безпечні рівні впливу (ОБРВ) з використанням підходів, викладених в методичних рекомендаціях «Гігієнічне нормування та контроль наноматеріалів у виробничому середовищі», та за допомогою математичних рівнянь і формул. Запропоновані нами розрахункові величини ОБРВ в повітрі робочої зони становлять для наноTiN - 0,53 мг/м³ та для наноCrSi₂ 0,5 мг/м³.

При проведенні медичних оглядів використовувати рекомендації інформаційного листа «Рання діагностика клінічних проявів у стані судин та гепатобіліарній системі операторів нанотехнологічного виробництва». Для раннього виявлення клінічних змін рекомендувати біохімічні дослідження показників, що відображають функціональний стан гепатобіліарної системи та ультразвукове дослідження брахіоцефальних судин, органів черевної порожнини, щитоподібної залози.

Привітання ректора НМУ імені О.О. Богомольця Амосової К.М. учасникам науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2018 р.	3
Привітання президента НАМН України Цимбалюка В.І. учасникам науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2018 р.	4
Всесвітній день здоров'я 2018 р. (офіційна інформація ЄРБ ВООЗ)	5

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОГО ОХОПЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ПОСЛУГАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЇХ ДОСТУПНОСТІ ТА ЯКОСТІ

<i>Fal A. M.</i>	
Public health in Poland – does it fit?	10
<i>Бакай А.Є.</i>	
Міжвідомча взаємодія з лікувально-евакуаційного забезпечення в надзвичайних ситуаціях	11
<i>Власенко І. О., Очеретенко В. Д.</i>	
Аптечні заклади в реалізації стратегії боротьби з цукровим діабетом	15
<i>Гринзовський А.М., Волянський П.Б., Стополянський О.В., Дема О.В., Загороднюк К.Ю., Єременко С.А., Бойко Ю.М., Калащенко С.І., Шевчук К.В.</i>	
Організація діяльності закладів охорони здоров'я у режимах повсякденного функціонування та підвищеної готовності, як основний чинник стабільної їх роботи під час надзвичайних ситуацій	17
<i>Грузева Т.С., Курило Т.М., Дуфинець В.А.</i>	
Фінансування охорони здоров'я в Україні та доступність медичних послуг	20
<i>Грузева Т.С., Гречишкіна Н.В., Курило Т.М., Дубовик В.Ю.</i>	
Бачення майбутніми фахівцями охорони здоров'я проблем та перспективних механізмів фінансування медичної сфери	24
<i>Гуторова Н.О.</i>	
Кримінальна відповідальність за злочини у сфері фармацевтичної діяльності	27
<i>Децик О. З., Золотарьова Ж. М.</i>	
Характеристика поінформованості лікарів первинної медичної допомоги щодо обслуговування паліативних пацієнтів	30
<i>Лехан В.М., Гриценко Л.О., Крячкова Л.В.</i>	
Обізнаність організаторів охорони здоров'я щодо ефективності поєднання медичних послуг та послуг громадського здоров'я	32

Литвинова Л.О., Гречишкіна Н.В., Донік О.М., Тонковид О.Б. Проблеми доступності медичної допомоги в світлі реформування системи охорони здоров'я.....	35	Сачек М.М., Хейфец Н.Е., Малахова И.В., Ивкова Н.С., Хейфец Е.Н., Шпаковская А.А. Актуализация перечня документов системы стандартизации в здравоохранении Республики Беларусь в связи с внедрением современной системы оценки качества медицинской помощи	76
Микитенко Д. О. Шляхи вдосконалення системи медико-генетичної допомоги населенню	38	Слабкий Г.О., Миронюк І.С., Кручаниця В.В. Законодавче виначення впровадження замісної терапії споживачам ін'єкційних наркотиків в Україні	80
Моїсєєнко Р.О., Дудіна О.О., Гойда Н.Г. Моніторинг стану перинатальної допомоги як інструмент управління ризиками.....	41	Слабкий Г.О., Миронюк І.С., Скрип В.В. Питання підготовки закладів охорони здоров'я до зміни правового статусу на комунальні некомерційні підприємства.....	83
Огнєв В.А., Белєвцова Я.С., Чухно І.А. Якість надання медичних послуг – основний пріоритет соціальних ініціатив сьогодення.....	44	Фуртак І.І., Голунов А.І., Паробецька І.М., Мамчин М.М., Грицко Р.Ю. Щодо організації фінансування первинної медичної допомоги за методом кавітації	86
Огнєв В.А., Чухно І.А. Деякі проблеми автономізації закладів охорони здоров'я в сучасних умовах	48	Хайтович М.В., Потаскалова В.С. Безпека пацієнтів: клініко-фармакологічні аспекти.....	88
Паламар Б.І. Профілактичні та економічні аспекти системи охорони здоров'я України	51	Хейфец Е.Н., Хейфец Н.Е. Основные направления совершенствования антитабачного законодательства Республики Беларусь в свете выполнения международных обязательств государства	91
Пашков В.М. Право на здоров'я: проблеми вакцинації населення	55	Чайковська В. В. Геріатрична допомога населенню України: сучасний стан і перспективи розвитку.....	95
Прохоров С.Л. Організація стоматологічної допомоги в умовах військових дій в зоні проведення АТО	58	Шевченко М.В., Руснак Д.В. Особливості в споживанні медичної допомоги кримськими татарами.....	99
Римаренко К.В., Стойка О.О., Грузева Т.С. Професійна допомога у відмові від куріння в Україні.....	59	Юрочко Т.П. Стратегічні пріоритети запровадження змін у сфері охорони здоров'я у відповідності до європейського вектору розвитку України	102
Саксонов С.Г. Комплексний підхід до управління якістю офтальмологічної медичної допомоги.....	62	Варданян К.К. Современные возможности взаимодействия медицинской и психологической служб пенитенциарных учреждений Армении	106
Сатурська Г.С., Романюк Л.М., Панчишин Н.Я., Романюк Н.Є. Сучасні підходи до управління якістю медичної допомоги та підготовки спеціалістів медичної галузі.....	65	ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ, СТРАТЕГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗМІЦНЕННЯ	
Сачек М.М., Хейфец Н.Е., Кожанова И.Н. Роль и место оценки медицинских технологий в процессе принятия управленческого решения в системе здравоохранения Республики Беларусь	68	Stanciak J., Didic R. Diabetes – challenge for social work and public health in the Slovakia	109
Сачек М.М., Хейфец Н.Е., Кожанова И.Н. Элементы организационной структуры системы оценки медицинских технологий в Республике Беларусь	72	Войтович В. М. Основные аспекты анализа социальных факторов риска здоровью.....	112

Галієнко Л.І., Грузева Т.С. Соціологічні аспекти виявлення проблем профілактики НІЗ серед населення України.....	115
Глинская Т.Н., Щавелева М.В. Преодоление связанных со здоровьем угроз и вызовов долгосрочному развитию в Республике Беларусь	119
Голубчиков М.В., Степанова Т.В. Аналіз сучасних стратегій подолання епідемій ВІЛ-інфекції і туберкульозу в контексті реалізації політики співпраці у сфері ко-інфекції туберкульоз/ВІЛ у світі та в Україні.....	122
Гржибовський Я.Л. Детермінанти здоров'я.....	125
Децик О. З., Юкіш Г. Я. Динаміка показників травматизму, інвалідності та смертності внаслідок нього в Івано-Франківській області за 2007-2016 рр.....	128
Дорофєєва О.Є., Кононенко А., Шатнюк О. Особливості фізичного стану школярів з порушеннями зору та їх однолітків і його корекція	130
Замкевич В.Б., Грузева Т.С., Галієнко Л.І., Паламар Б.І., Іншакова Г.В. Сучасні тенденції споживання алкоголю як чинник ризику розвитку НІЗ	134
Іонов М.М. Глобальний тягар захворювань: перспективи досліджень в Україні	137
Квачук І.В., Павлів В.О., Рій Б.Г. Вплив розвитку м'язової сили і витривалості на здоров'я та працездатність студентів	139
Кравченко В.В., Орлова Н.М. Захворюваність та поширеність хвороб системи кровообігу серед дорослого населення м. Києва у 2007-2016 рр.....	141
Никитюк О.А. Сучасні проблеми екологічного здоров'я та стратегії їх вирішення	144
Слабкий Г.О., Дудіна О.О., Габорець Ю.Ю., Качала Л.О. Перинатальна і неонатальна смертність у закладах перинатальної допомоги за 2014-2017 роки.....	147
Слабкий Г.О., Дудник С.В. Щодо характеристики показників малюкової смертності внаслідок хвороб органів дихання	150
Сорока І.М., Грузева Т.С., Зюков О.Л., Іншакова Г.В. Медико-соціальні проблеми в контексті сучасних демографічних трендів	152

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Васильєв К.К., Васильєв Ю.К. Процесс дифференциации преподавания профилактических дисциплин в Украине: XIX - начало XX вв.	156
Голубчиков М.В., Орлова Н.М., Степанова Т.В., Тонковид О.Б. Досвід кафедри медичної статистики щодо підготовки лікарів з питань моніторингу та оцінки стану здоров'я населення.....	158
Грузева Т.С., Литвинова Л.О., Гречишкіна Н.В., Донік О.М., Тонковид О.Б. Напрями удосконалення навчальної програми із соціальної медицини для студентів вищих навчальних медичних закладів.....	161
Іванова В.И., Матвейчик Т.В. Взаимодействие учреждений по формированию и закреплению профессиональной самоидентификации медицинских сестер.....	164
Іншакова Г.В., Грузева Т.С. Формування у фахівців охорони здоров'я професійних компетенцій з біостатистики з урахуванням міжнародних рекомендацій	169
Калашченко С.І., Гринзовський А.М., Дема О.В. Підготовка ерготерапевтів з домедичної допомоги як передумова збереження життя постраждалих при надзвичайних ситуаціях.....	171
Кульпанович О.А. Формирование экономического мышления врача как основа конкурентоспособной экономики здравоохранения	173
Любінець О.В., Ходор О.Є., Гутор Т.Г. Поширення знань та вмінь лікарів з проблем неінфекційних захворювань у сфері післядипломної освіти.....	177
Малахова И.В., Щербинская И.П. Новый импульс развития института врача общей практики в Республике Беларусь.....	179
Михальчук В.М., Гойда Н.Г., Нестерець О.Л., Піщиков В.А. Підготовка менеджерів охорони здоров'я як передумова розбудови вітчизняної системи охорони здоров'я	182
Науменко О.М., Скалецький Ю.М., Дідковський В.Л. Питання освіти з безпеки пацієнтів у міжнародних деклараціях	185
Щавелева М.В., Глинская Т.Н., Вальчук Э.А. Методика использования SWOT-анализа в подготовке управленческих кадров для здравоохранения	188

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Saturska H.S., Iavorska I.V.

Epidemiology of sepsis and purulent-septic complications and the impact of immunosuppressive conditions in pathogenesis of sepsis and purulent-septic complications 192

Shynchukovskyi I.A., Tereshchuk O.G., Nespriado V.P., Khrol N. S., Fedorova A.V.

Resolution of conflict situations by conducting qualitative gnatological correction of the dentoalveolar apparatus 194

Tereshchuk O., Shynchukovskyi I., Nespriado V., Palyvoda R., Oleynik A.V.

Complex approach in the treatment of patients with occlusive iatrogenic disorders of the dentoalveolar system 196

Бевз Р.Т., Туманова Т.О., Духота Є.М., Камінська В.В.

Сучасні аспекти тютюнопаління 198

Бевз Р.Т., Туманова Т.О., Швагер О.В., Духота Є.М., Камінська В.В.

Роль тютюнокуріння як чинника ризику у сучасному світі 201

Брус Ю.В., Кондратюк О.С.

Гігієнічна оцінка штучних джерел ультрафіолетового випромінювання, призначених для полімеризації гель лаку 203

Бугро В. І.

Земська медицина: системно-історичний аспект 206

Галан І.О., Петренко В.І., Омельчук С.Т., Процюк Р.Г., Аністратенко Т. І., Марченко Г.Ф., Бєзгоулев О.Є., Потайчук В.І., Галан О.В., Малиновська Т.В., Козут У.А.

Ефективність застосування пребіотику у поєднанні з нутриціологічною корекцією порушень процесів обміну в комплексному лікуванні хворих на туберкульоз легень з порушеннями білкового обміну 209

Голованова І. А., Оксак Г. А., Гринзовська А. А.

Результати лікування внаслідок кардіоінтервенційного втручання 212

Євтушенко В.В.

Зміни показників центральної та регіонарної гемодинаміки у дітей з септичним шоком 215

Марков А.І.

Нові підходи до діагностики гастроінтестинальних ускладнень при гострих нейроінфекціях у дітей 219

Ошивалова О.О.

Використання різних інструментів з оцінки якості життя хворих на передрак і рак шкіри 220

Слабий О.І., Боржівський А.Ц., Гутор Т.Г.

Медична послуга «черезшкірна нефролітотрипсія»: методика розрахунку та результати 223

Фейса С.В., Чоней І.В., Рудакова С.О.

Корекція харчового раціону за допомогою продуктів, що містять селен, - запорука здорової щитоподібної залози 225

Хоменко І.М., Авраменко Л.М., Захарова Н.М., Першегуба Я.В.

Профілактичні стратегії в охороні здоров'я 227

Яворовський О.П., Брухно Р.П., Литвинова Л.О., Тонковид О.Б., Солоха Н.В.

Гігієнічна оцінка ризику та прогноз впливу умов праці на здоров'я та стан слухового аналізатора операторів з розливу безалкогольних та слабоалкогольних напоїв 230

Яворовський О.П., Солоха Н.В., Кудь І.В.

Шляхи профілактики негативного впливу наночастинок безкисневих тугоплавких сполук металів на організм операторів синтез 233